

יש מי שצדד [לולא דברי רש"י] שיכול להביא אף משני מינים (חדושים ובאורים יא.ד).

וצ"ע לר' יהודה כנ"ל.

'מיני מנחות' – שתי מנחות משני מינים.

דף קו

קעו. א. באלו דינים נוגעת השאלה האם במקום הספק לאדם כמה עשרונות נדר, יכול הוא להביא מנחה גדולה שנכללת בתוכה הכמות שנדר, אם לאו?

ב. 'הרי עלי עצים למזבח' / 'הרי עלי לבונה' / 'הרי עלי למזבח' – מה דינו? ומה הדין כשפרש בנדרו מה להביא ועתה אינו יודע מה פרש?

א. הבאת כמות גדולה (ששים עשרון) כדי לצאת ידי נדרו, כשאינו יודע כמה נדר, תלויה בשאלות דלהלן; – ראשית כל תלוי הדבר אם קבע מנחתו בכלי אחד אם לאו, שאם קבע הרי לדעת רבי קביעות דמנא – מלתא היא, הלכך צריך להביא מה שנדר בכלי אחד ואינו יכול לחלקו לכלים קטנים. יש לדייק שזה רק לדעת רבי אבל לרבנן – לאו מלתא היא (ערש"י במתניתין קד: ובמפרשים. וכן כתבו בשיטת הרמב"ם).

ואם לא קבעם בכלי אחד – יכול להביא ששים עשרונות בששים כלים, ומתנה שהכמות שנדר תעלה לנדרו, והשאר – מנחת נדבה.

כאשר מביא כמות גדולה בכלי אחד לצאת מידי ספקו – אזי, אם מתנה שכל הכמות העודפת תהא לחולין – באנו לשאלת הכנסת חולין בעזרה [שרב חסדא רצה לתלות בה את מחלוקת רבי ורבנן, ורבה (כ"ג תוס') אמר שלדברי הכל אסור הדבר].

א. באופן זה, הקמיצה צריכה להעשות על דעת החלק שנתקדש בלבד ולא על החולין (עפ"י רש"י. ואולי מסתמא הכי הוא וא"צ מחשבה מפורשת).

ב. גם אם מותר להכניס לעזרה, אין יכול לעשות כן אלא לדעת חכמים שלכל עשרון נותן לוג, אבל לראב"י שלעולם נותן לוג אחד בלבד, הלא אם נדר פחות מששים נמצאת מנחתו חסרה שמן, שהרי חלק ממנו בלול עם חולין (עפ"י תוס').

ג. לדעת האוסרים להכניס חולין בעזרה, נחלקו הראשונים אם מהתורה אסור או מדרבנן (ערשב"ם ב"ב פא: שני פירושים; ראשונים שם ובחולין קל: תוס' ור"ג לעיל מה).

ואם מתנה שהכמות העודפת על הנדר – אם ישנה – תהא לנדבה; אזי, לרבה תלוי הדבר בשאלה האם מותר לערב חובה בנדבה, שלחכמים מותר ולרבי אסור.

צריך עיון להלכה, האם מותר לערב חובה בנדבה. והרמב"ם השמיט זאת (עפ"י שפת אמת). ולדעת המתירים כך יעשה: יקמוץ שני קמצים אחד לשם חובתו הראשונה ואחד לשם מנחת נדבה [והקומץ – בדעתו של כהן תלוי, הלכך יאמר שקומץ ראשון יהא כולו מחלק החובה, והשני – כולו של נדבה]. וצריך להקטיר תחילה הקומץ שקמץ לשם מנחת החובה ואח"כ הקומץ השני, ומתנה שאם כל הכמות היא של חובה והרי ע"י קמיצה הראשונה נעשה כל השאר 'שיריים', יהא הקומץ השני כעצים בעלמא. [אבל להפך אי אפשר, שאם יקטיר תחילה הקומץ שקמץ לשם נדבה, שמא כולה חובה והרי נחסרו שיריי המנחה בין קמיצה להקטרה, ושוב אין יכול להקטיר עליהם הקומץ]. ואולם תנאי כזה שנוי במחלוקת ר' אליעזר וחכמים, האם ניתן להקטיר שירים בתורת עצים.

אך גם לחכמים יש תקנה אחרת – להפריש עשרון נוסף על הששים בכלי אחר, וכשקומץ ממנו מגיעו לכלי הגדול (וערש"י ותוס' בפרטי הנגיעה. וע"ע מלאכת יו"ט).
 אמנם גם לדעת הסובר שאפשר להעלות השירים לשם עצים, עדיין אין יכול לעשות כן אלא לדעת חכמים שלכל עשרון נותן לוג שמן, אבל לראב"י שנותן לוג אחד לכל מנחה, בין גדולה בין קטנה, הלא עדיין הוא בספק שמא נדר מנחה של ששים ודינה בלוג אחד, שמא נדר פחות מכן, והלא יש כאן שתי מנחות וצריך שני לוגין. (ולראב"א – בשאלה זו נחלקו רבי וחכמים).
 אופן נוסף אפשרי, לא בדרך תנאי וללא שתי קמיצות, ואעפ"כ אפשר שיוצא ידי נדרו, לפי הדעה שהנודר קטן והביא גדול יצא (ובזה נחלקו רבי וחכמים לדעת רב אשי, כפי שנחלקו בדבר לענין זבח).
 א. פסק הרמב"ם (מע"ה"ק טז) כחכמים, שקטן והביא גדול – יצא.
 ב. ישנו אופן נוסף – להביא ששים בכלי אחד ועוד עשרון בכלי אחר, ולהתנות שהנותר על הנדר הקודם, אם ישנו, והעשרון הנוסף בכלי השני – יהא בא בתורת נדר אחר, ואופן זה אפשרי אף למ"ד אסור לערב חובה בנדבה, כי הלא שתי חובות הן – אלא שאין לנו לעשות תקנה זו, משום 'טוב אשר לא תדור' (עפ"י תוס').

ב. 'הרי עלי עצים' – לא יפחות משני גורי עצים (– שתי בקעיות גדולות, שהיו מעלים על המזבח עפ"י רש"י).

נדר 'עץ' – יביא גור-עץ אחד (תוס' עפ"י שקלים יא).
 לדעת רבי, הרי זה קרבן גמור וטעון קמיצה (רבא. והשירים נשרפים על המזבח. תוס') ומלח והגשה. ולדברי רב פפא טעונים עצים אחרים להבעירן, כשאר כל קרבן.
 משמע בפירושו רגמ"ה שלרבי אין השיעור בשני גזירין אלא מלא קומצו יקטיר (וכיוון לסברא זו בשפת-אמת. ע"ש). ואולם התוס' (כ:) הביאו מהתוספתא שגם לרבי מביא שני גזירין (וע' ב'הדושי הגרי"ז').

'לבונה' – לא יפחות מקומץ (והרים ממנו בקמצו... ואת כל הלבנה – מקיש לבונה להרמה דמנחה).
 [נחלקו החכמים (בשקלים יא) האם שיעורו לפי יד הבעלים או לפי יד הכהן].
 'הרי עלי למזבח' – יביא לבונה, שאין לך דבר שקרב כולו לגבי מזבח אלא לבונה.
 פרשתי ואיני יודע מה פרשתי – יביא כל דבר שקרב לגבי מזבח (היינו עולת בהמה ועוף, מנחת נסכים ולבונה ויין בפ"ע) וע"פ למאן דאמר מזולפו ע"ג האשים) ואעפ"י שאינם קרבים כו"ל. (וערש"י), שאפשר שאותו פרש.

דף קז

קעז. מהם הכללים העולים מפרטי ההלכות בסוגיא, אודות נדרים סתמיים, שלא פורשו בהם הכמויות?
 הנודר דבר למקדש ולא פרש הכמות – יש לילך אחר המשמעות המנימלית האפשרית, הן מבחינת המשמעות המילולית הן מחמת שימושי הדבר, או שאר נסיבות וגורמים אחרים, כגון:
 'הרי עלי מטבע כסף' – חייב ליתן המטבע הפחותה ביותר היוצאת במקומו. 'כסף' – חתיכת כסף (= לשון-כסף; פלטה).
 א. יש אומרים שמביא חתיכה שניתן לעשות ממנה כלי מנימלי (עתוס'). ויש מחמירים להרבות עד שיאמר לא לכך נתכוונתי (עפ"י רמב"ם, וע' במפרשים).